

POSTĘPOWANIE Z UCIAŹLIWYMI ODPADAMI W GOSPODARSTWIE

Obszary wiejskie generują powstawanie wielu strumieni odpadów, w tym odpadów komunalnych oraz odpadów związanych z działalnością rolniczą.

Wytwórcą odpadów jest każdy, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów (pierwotny wytwórca odpadów) oraz każdy, kto przeprowadza wstępną obróbkę, mieszanie lub inne działania powodujące zmianę charakteru lub składu tych odpadów.

Podstawowym aktem prawnym regulującym obszar postępowania z odpadami jest Ustawa o odpadach z dnia 14 grudnia 2012r. (tekst jednolity D.U. z 2020r. poz. 797 z późn. zm.). Jednym z aktów wykonawczych do tej ustawy, określającym katalog odpadów wraz z listą odpadów niebezpiecznych, a także sposób klasyfikowania odpadów jest Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2020 r. poz. 10).

Odpady komunalne zbieramy selektywnie zgodnie z Jednolitym System Segregacji Odpadów, z podziałem na frakcje, oraz z wykorzystaniem Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), które każda gmina powinna zapewnić mieszkańcom.

Jak mówi ustawa o odpadach, **odpady komunalne nie obejmują odpadów z produkcji, rolnictwa, leśnictwa, rybołówstwa, zbiorników bezodpływowych, sieci kanalizacyjnej oraz z oczyszczalni ścieków**, w tym osadów ściekowych, pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych. **Odpady z działalności rolniczej NIE SĄ ODPADAMI KOMUNALNYMI!** Nie przyjmuje ich również PSZOK, gdyż punkt ten

przeznaczony jest przede wszystkim dla odpadów pochodzących z gospodarstw domowych.

Odpady z działalności rolniczej takie jak: środki ochrony roślin i opakowania po nich, przeterminowane środki ochrony roślin, worki po nawozach, sznurki, folie, agrowłóknina, skrzynki, opony ciągnikowe, od przyczep i innych maszyn rolniczych, przepracowane oleje silnikowe (oleje odpadowe), baterie i akumulatory, wyroby azbestowe, chemikalia używane w gospodarstwie, padłe zwierzęta i odpady weterynaryjne, resztki roślin z upraw i inne odpady pochodzące z działalności rolniczej powinny zostać **przekazane w ramach indywidualnych umów z podmiotami, które zajmują się ich zagospodarowaniem i posiadają stosowne zezwolenia**. Każda gmina powinna posiadać informacje o takich firmach. Wśród ww. odpadów wytwarzanych w gospodarstwach rolnych powstaje wiele odpadów niebezpiecznych, z którymi należy postępować w szczególny sposób.

Według rozporządzenia w sprawie katalogu odpadów, **do odpadów niebezpiecznych w gospodarstwie zaliczają się: środki ochrony roślin toksyczne i bardzo toksyczne – pozostałości, środki przeterminowane oraz opakowania, oleje przepracowane, filtry olejowe, wyroby azbestowe i izolacyjne oraz budowlane zawierające azbest, baterie i akumulatory, chemikalia, środki do konserwacji drewna, odpady z badania, diagnozowania, leczenia i profilaktyki weterynaryjnej, zwierzęta padłe i ubite z konieczności oraz odpadowa tkanka zwierzęca, wykazujące właściwości niebezpieczne**.

ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN – POZOSTAŁOŚCI, PREPARATY PRZETERMINOWANE, OPAKOWANIA

Opakowania mogą stanowić odpady niebezpieczne lub odpady komunalne. Informuje o tym etykieta – instrukcja stosowania środka. Środki ochrony roślin niezawierające substancji niebezpiecznych, stanowiące odpady komunalne powinny trafić do strumienia odpadów komunalnych, do PSZOK. Sposób postępowania to magazynowanie w szczelnych pojemnikach lub workach foliowych w magazynach o trwałym, nieprzepuszczalnym podłożu. Puste opakowania po środkach ochrony roślin będące odpadami niebezpiecznymi można bez opłat oddać do punktu sprzedaży, który przekaze je profesjonalnej firmie zajmującej się utylizacją odpadów. Warunkiem przyjęcia opakowania jest ich czystość. Nie musi to być ten sam punkt, w którym dokonaliśmy zakupu.

Zbiórka pustych opakowań po środkach ochrony roślin, adiutantów czy produktach biobójczych, odbywa się przez cały rok kalendarzowy.

Aby uniknąć przeterminowania preparatów oraz ograniczyć zagrożenie dla ludzi i środowiska w razie pożaru lub zalania magazynu, należy minimalizować ilość przechowywanych w gospodarstwie środków ochrony roślin. Dobrą zasadą jest **utrzymanie zapasu wystarczającego na 6 miesięcy działalności**. Ze względu na ograniczoną trwałość środków nie powinno się ich przechowywać dłużej niż rok.

Jak postępować z przeterminowanymi środkami ochrony roślin oraz z pozostałościami środków ochrony roślin? Nie-

KOLUMNĘ DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W KATOWICACH

dopuszczalne jest ich zakopywanie lub spalanie we własnym zakresie, wylewanie do systemów ściekowych, kanałów, rzek i zbiorników wodnych lub składowanie zagrażające czystości gleby i wody. Odpowiedzialność za bezpieczne zagospodarowanie płynnych pozostałości ponosi zawsze użytkownik środków ochrony roślin.

Teoretycznie środki ochrony roślin zawierające substancje niebezpieczne są wymienione wśród odpadów które powinien przyjąć PSZOK, warunkiem jest dostarczenie ich we własnym zakresie przez właścicieli nieruchomości. W praktyce zależy to od konkretnego PSZOK-u. Jeśli rolnik dysponuje przeterminowanym środkiem ochrony roślin, to powinien go poddać profesjonalnej utylizacji (w niektórych przypadkach możliwe za pośrednictwem PSZOK-u) i ponieść jej koszty. Na rynku działają wyspecjalizowane firmy, które świadczą takie usługi.

PRZEPACOWANE OLEJE SILNIKOWE, PRZEKŁADNIOWE, SMAROWE ORAZ HYDRAULICZNE

Zużyty olej silnikowy jest produktem o wysokiej szkodliwości dla środowiska. W świetle obowiązujących w Polsce przepisów, przepracowany olej silnikowy zaliczany jest do odpadów niebezpiecznych, wymagających szczególnej ostrożności i odpowiedniej procedury utylizacji. Szczegółowy sposób postępowania z olejami odpadowymi określa Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 5 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1694). Właściwe postępowanie z olejami przepracowanymi to magazynowanie ich w pojemnikach nieprzepuszczalnych, w miejscach utwardzonych, zabezpieczonych przed zanieczyszczeniami gruntu i opadami atmosferycznymi, wyposażonych w urządzenia lub środki do zbierania wycieków tych odpadów z ograniczonym dostępem osób niepowołanych. Odpady te, również zużyte filtry olejowe, powinny być przekazywane odpowiednim podmiotom zajmującym się ich przetwarzaniem lub utylizacją.

ZWIERZĘTA PADŁE LUB UBITE Z KONIECZNOŚCI

Padłe zwierzęta będące nosicielami chorób zakaźnych, leki i odpady weterynaryjne powinny być odpowiednio magazynowane, zabezpieczone przed dostępem

osób niepowołanych, owadów, gryzoni. Padłe zwierzęta nie mogą być zakopywane w ziemi lub zagrzebywane w przydomkach obornika czy kompostu. Unieszkodliwienie padłych zwierząt pochodzących z gospodarstw indywidualnych lub wielkotowarowych może być realizowane **wyłącznie w zakładach utylizacyjnych**, posiadających zezwolenie i spełniających warunki do utylizowania takich odpadów oraz dysponujących specjalistycznymi środkami transportu do ich przewozu. Dotyczy to także odpadów weterynaryjnych oraz odpadowej tkanki zwierzęcej, wykazujących właściwości niebezpieczne.

FOLIA

Tworzywa z gospodarstw rolnych są traktowane inaczej, niż odpady z reszty prywatnych posesji i na różnych zasadach są odbierane (lub przyjmowane). Koszty zagospodarowania tych odpadów rosła i są po stronie rolników. Firmy utylizacyjne odbierają (przyjmują) z gospodarstw: folie białe po sianokiszonce i tunelach ogrodowych, folie czarne (popryzmowe), opakowania po nawozach, big-bagi, sznurki, siatki do owijania balotów. Należy pamiętać, aby podzielić różne elementy odpadów na oddzielne grupy, tj. zużyta folia, siatka, sznurek rolniczy, torby na nawóz tak, aby nie były ze sobą wymieszane. Kiedyś firmy utylizacyjne za ten surowiec płaciły, dziś trzeba się cieszyć, że przyjeżdżają i pobierają opłaty za odbiór takich odpadów. Wytwórca tych odpadów (rolnik) sam kontaktuje się z podmiotami prowadzącymi działalność w tym zakresie. Gminy na swoich stronach internetowych powinny udostępniać dane kontaktowe do takich pobliskich firm.

BDO

BDO (Baza danych o odpadach) to oficjalny skrót od: „Bazy Danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami”, która zobowiązuje wielu przedsiębiorców do wpisu do rejestru BDO. Na podstawie art. 71 pkt 1 ustawy o odpadach „uproszczoną ewidencję odpadów” z zastosowaniem jedynie karty przekazania odpadów prowadzi podmioty, które:

- wytwarzają odpady niebezpieczne w ilości do 100 kilogramów rocznie,
- wytwarzają odpady inne niż niebezpieczne, niebędące odpadami komunalnymi, w ilości do 5 ton rocznie.

Jeżeli jednak w gospodarstwie rolnym rocznie wytwarza się ponad 100 kg odpadów niebezpiecznych lub ponad 5 ton odpadów innych niż niebezpieczne lub komunalne, to rolnik jest zobowiązany do prowadzenia pełnej ewidencji odpadów za pomocą karty przekazania odpadów i karty ewidencji odpadów.

Wzory odpowiednich druków udostępnione są na stronie: <https://bdo.mos.gov.pl>

Po nowelizacji ustawy, która weszła w życie 13 sierpnia 2019 r., doprecyzowano, że wytwórca odpadów **będący rolnikiem gospodarującym na powierzchni poniżej 75 ha jest zwolniony** z obowiązku uzyskania wpisu do rejestru oraz prowadzenia ewidencji odpadów i sprawozdawczości w tym zakresie. Pozostałe gospodarstwa rolne muszą mieć wpis do rejestru BDO oraz ewidencjonować odpady niekomunalne, w tym folie rolnicze. Wniosek o wpis do rejestru BDO należy złożyć do urzędu marszałkowskiego. Spis odpadów powinien być przechowywany przez 5 lat od końca roku kalendarzowego, w którym został sporządzony. Posiadacz odpadów jest obowiązany do udostępniania dokumentów ewidencji odpadów na żądanie organów uprawnionych do przeprowadzania kontroli (ustawa z 14 grudnia 2012 r. o odpadach [Dz. U. z 2021 r. poz. 779 ze zm.]).

TOMASZ MOTYKA
Dział Rolnictwa Ekologicznego
i Ochrony Środowiska

Źródło:

Ciemniak L., 2019, *Ochrona środowiska w gospodarstwie rolnym – zasady ogólne*, CDR w Brwinowie Oddział w Radomiu
Ochrona środowiska w gospodarstwie rolnym. Poradnik dla doradcy, 2014, CDR w Brwinowie Oddział w Poznaniu
Postępowanie z odpadami w gospodarstwie rolnym – CDR w Brwinowie, cdr.gov.pl
<https://bdo.mos.gov.pl>
<https://www.topagrar.pl/>
<https://www.wyborkierowcow.pl/>

Za treści zawarte w publikacji dofinansowanej ze środków WFOŚiGW w Katowicach odpowiedzialność ponosi Redakcja.

KOLUMNĘ DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W KATOWICACH